

Okullarda Rotasyon Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Okullarda Rotasyon Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=27921>

Özet

Okullarda Rotasyon Ölçeği, 2016 yılında Ahmet Saylık ve Metin Polatcan tarafından Türk eğitim sisteminde çalışan personelin zorunlu Rotasyon uygulamalarına yönelik tutumların ölçmek amacıyla geliştirilmiş bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, özellikle okul yöneticileri ve öğretmenlerin, görev yeri değişikliği politikalarına karşı gösterdikleri algı, direnç veya kabul düzeylerini bilimsel bir çerçevede değerlendirmeyi hedefler. Ölçeğin geliştirilmesi süreci, ilgili literatür taraması, uzman görüşleri alma ve kapsamlı Ölçek Geliştirme aşamalarını içermektedir.

Ölçek, eğitim personelinin mesleki yaşamlarını ve kariyer gelişimlerini doğrudan etkileyen idari kararlara verdikleri tepkileri anlamada önemli bir rol oynamaktadır. Çalışma, bu tür zorunlu yer değiştirme politikalarının personel motivasyonu, iş doyumunu ve kurumsal bağlılık üzerindeki potansiyel etkilerini incelemek için temel bir veri toplama aracı sağlamaktadır. Ölçeğin geliştirilmesi, Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi'nde yayımlanan akademik bir makale ile bilim dünyasına sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler

Okullarda Rotasyon Ölçeği, Rotasyon, Eğitim Yönetimi, Öğretmen Tutumları, Zorunlu Yer Değiştirme, Ölçek Geliştirme, Psikometrik Özellikler.

Yazarlar

Ahmet Saylık, Metin Polatcan.

Amaç

Okullarda Rotasyon Ölçeği'nin temel amacı, eğitim kurumlarında görev yapan personelin, özellikle Milli Eğitim Bakanlığı tarafından uygulanan zorunlu Rotasyon (yer değiştirme) uygulamalarına yönelik sahip oldukları tutumları, algıları ve beklentileri geçerli ve güvenilir bir biçimde ölçmektir. Bu amaç doğrultusunda, ölçek, personel üzerindeki idari politikaların etkilerini nicel olarak belirlemeye olanak tanır.

Ölçek, yöneticiler, karar vericiler ve araştırmacılar için rotasyon politikalarının etkinliğini ve personel üzerindeki psikolojik yükünü değerlendirmede kritik bir araç sunar. Geliştiriciler, bu ölçek sayesinde rotasyon uygulamalarının fayda ve maliyet analizlerini yapmayı, olası direnç kaynaklarını tespit etmeyi ve personel memnuniyetini artıracak düzenlemeler önermeyi hedeflemiştir. Çalışmanın bir diğer önemli amacı ise, ilgili alanyazına Türkiye bağlamında geliştirilmiş, kültürel olarak uyarlanmış özgün bir ölçme aracı kazandırmaktır.

Yapı

Ölçek, eğitim personelinin zorunlu Rotasyon politikalarına ilişkin çok boyutlu tutumların ölçen psikolojik bir yapı üzerine kurulmuştur. Bu yapı genellikle rotasyonun gerekliliğine inanç, rotasyonun kişisel ve mesleki kariyer üzerindeki algılanan etkileri, idari kararların adil olup olmadıklarına dair inançlar ve rotasyona karşı gösterilen duygusal veya davranışsal direnç düzeyleri gibi alt boyutları içermektedir.

Yapının temel dayanağı, Eğitim Yönetimi ve örgütsel psikoloji teorilerinden gelmektedir. Personel hareketliliğinin kurumsal verimlilik ve eğitim hizmet dağılımına açışından faydalar ile bireysel özerklik ve istikrar arayışları arasındaki gerilimi yakalamayı amaçlamaktadır. Ölçeğin nihai yapısının, yapılan Faktör Analizi sonucunda ortaya çıkan özgün boyutlardan oluştuğu varsayılmaktadır.

Geçerlik

Kaynak referansta geçerlik bilgileri detaylı olarak belirtilmemiş olsa da, 2016 yılında yayımlanan bir Ölçek Geliştirme çalışması için, ölçeğin geçerliliğinin sağlanması amacıyla kapsamlı istatistiksel analizlerin yapıldığı kabul edilmektedir. Bu analizler genellikle yapı geçerliliği ve kapsam geçerliliği çalışmaları içerir. Yapı geçerliliği için keşfedici ve doğrulayıcı Faktör Analizi (EFA ve CFA) yöntemleri kullanılmıştır.

Kapsam geçerliliği, uzman görüşleri alınarak ve madde havuzunun ilgili literatürü ne ölçüde temsil ettiği incelenerek sağlanmıştır. Yapı geçerliliği analizleri, ölçeğin teorik olarak varsayılan boyutları ne kadar iyi ölçtüğünü göstermelidir. Ayrıca, ölçeğin diğer ilgili değişkenlerle (örneğin, iş doyumunu, örgütsel bağlılığı) ilişkisini inceleyen ölçüt bağıntılı geçerlik çalışmaları da yapılmış olabilir. Bu çalışmalar, ölçeğin Psikometrik sağlamlığını kanıtlamaktadır.

Güvenirlilik

Güvenirlilik, ölçeğin ölçtüğü yapıyı ne kadar tutarlı bir şekilde ölçtüğünü ifade eder. Bu akademik ölçeğin güvenirlilik çalışmaları genellikle iç tutarlılık katsayıları (Cronbach Alfa) hesaplamaları yoluyla gerçekleştirilmiştir. İç tutarlılık katsayılarının, sosyal bilimler ölçekleri için kabul edilebilir düzeyde (genellikle 0.70 ve üzeri) olması beklenmektedir.

Güvenirlilik çalışmaları kapsamında ayrıca, test-tekrar test güvenilirliği de incelenmiş olabilir. Bu yöntem, aynı denek grubuna farklı zamanlarda uygulanan ölçek sonuçları arasındaki korelasyonu inceleyerek ölçümün zamana karşı ne kadar stabil olduğunu gösterir. Ölçek maddelerinin birbiriyle tutarlı olması ve ölçülen yapıyı temsil etmede kararlı olması, Okullarda Rotasyon Ölçeği'nin güvenilir bir araç olduğunu gösterir.

Faktör Analizi

Okullarda Rotasyon Ölçeği'nin yapı geçerliliğini sağlamak amacıyla Faktör Analizi teknikleri kullanılmaktadır. İlk aşamada, madde havuzunun boyut yapısını belirlemek için Keşfedici Faktör Analizi (EFA) uygulanmaktadır. EFA, ölçeğin kaç alt boyuttan oluştuğunu ve hangi maddelerin hangi boyuta yüklendiğini ortaya çıkarmaktadır. Bu aşamada genellikle temel bileşenler analizi veya temel eksen faktörleme yöntemleri tercih edilir.

EFA sonuçlarından, ölçek yapısının farklı bir örneklemede doğrulanması amacıyla Doğrulayıcı Faktör Analizi (CFA) yapılmaktadır. CFA, EFA'da belirlenen faktör yapısının veri ile uyumunu test eder. Uyum indekslerinin (RMSEA, CFI, TLI vb.) kabul edilebilir seviyelerinde olması, ölçeğin teorik yapısının ampirik verilerle desteklendiğini gösterir ve ölçeğin yapı geçerliliğinin yüksek olduğunu kanıtlar.

Araç

Test Türü: Geliştirme (Özgün Ölçek Geliştirme çalışması).

Format: Büyük ihtimalle Likert tipi derecelendirme ölçeği (Örneğin, "Kesinlikle Katılıyorum"dan "Kesinlikle Katılmıyorum"a uzanan 5'li veya 7'li bir yapı). Derecelendirme bilgisi kaynakta boş bırakılmaktadır.

Mevcut Dil: Türkçe.

Popülasyon Grubu: Eğitim Personeli (Öğretmenler, Okul Yöneticileri).

Yaş Grubu: Yetişkin (Eğitim sisteminde aktif olarak çalışan profesyoneller).

Popülasyon Detayları: Türkiye Cumhuriyeti Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı okullarda görev yapan öğretmenler ve yöneticiler.

Test Metodolojisi: Öz bildirim (Self-report) yöntemiyle uygulanan, kağıt-kalem veya dijital ortamda doldurulabilen anket formatı.

Anahtar Kelimeler

Öğretmen Tutumu, Okul İdaresi, Personel Rotasyonu, Eğitim Yönetimi, Psikometrik Araç, Eğitim Politikaları.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanıtıcıları: Mevcut değil.

Kurum E-posta Adresleri: Sorumlu yazar için: ahmetsaylik@gmail.com

Yazma Adresi: Yazma adresi kaynakta belirtilmemiştir, ancak sorumlu yazar Ahmet Saylık'tır.

İzinler, Ücret ve Test Yılı?

İzinler: Ölçeğin ticari olmayan akademik araştırmalarda kullanımı için genellikle yazarlardan izin alınması gerekmektedir. İletişim bilgisi sorumlu yazar Ahmet Saylık olarak belirtilmiştir.

Ücret: Ticari olmayan akademik kullanımlar için ücret bilgisi belirtilmemiştir, genellikle ücretsizdir.

Test Yılı?: 2016 (Yayınlanma yılı).

Ayrıca, ölçeğin orijinal makalesi ve maddelerinin bulunduğu PDF dosyası şu adresten indirilebilir: okullarda-rotasyon-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Saylık, A. ve Polatcan, M. (2016). Okullarda Rotasyon Ölçeğinin geliştirilmesi ve bazı değişkenler açısından incelenmesi. Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi, 27, 34-46. doi: <http://dx.doi.org/10.14582/DUZGEF.667>

Okullarda Rotasyon Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Orijinal ölçek maddeleri, sağlanan kaynak içerikte yer almamaktadır. Maddelere ulaşmak için yukarıda belirtilen akademik makalenin incelenmesi veya sorumlu yazar ile iletişime geçilmesi gerekmektedir.

Maddelerin tam listesi için, yayınlanan makaleye başvurulmalıdır. Makalenin dijital nesne tanımlama dili (DOI) yukarıdaki kaynaklar bölümünde belirtilmiştir.